

**O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI OLIY VA O'RTA MAXSUS TA'LIM
VAZIRLIGI**

RO'YXATGA OLINDI

№ ym – 343 - 5A3406 – 2.09

« 1 » Iyul 2003 y

«TASDIQLANDI»

O'zbekiston Respublikasi

Oliy va o'rta maxsus
ta'lim vazirligi

« 8 » Iyul 2003 y

**BYuDJET-SOLIQ SIYOSATI
YaXLITLIGINI TA'MINLASH
fanidan
DASTUR**

**Oliy ta'limning 340000 -«Biznes va boshqaruv»
Ta'lim sohasmdagi 5A340603 - «Moliya, pul muomalasi
va kredit» magistratura mutaxassisligi uchun**

Taqrizchilar: prof. Vahobov A.V.,
dots. Qosimova G.A.

Tuzuvchilar: dots. Jamolov X.N.,
dots. Maxamatxonova Z.M.

Dastur byudjet-soliq siyosati yaxlitligini ta'minlashning asosiy shakllarini o'z ichiga olgan bo'lib, u iqtisodiy oliy ta'limning magistratura bosqichi 340000 - «Biznes va boshqaruv» sohasi 5A340601 -«Davlat mablag'larini boshqarish», 5A340602 - «Mahalliy mablag'larni boshqarish», 5A340603 - «Moliya, pul muomalasi va kredit», 5A340604 -«Korxonalar moliyasi», 5A340605 - «Xalqaro moliya», 5A340606 -«Moliyaviy menejment», 5A340609 - «Narx belgilash», 5A340601 -«Xalqaro moliya munosabatlari» mutaxassisligi talabalari uchun mo'ljallangan.

Moliya sohasida faoliyat yurituvchi mutaxassislar uchun ushbu dastur nazariy bilimlarning asosiy yo'nalishlarini belgilab beradi.

Mazkur fanda moliya siyosati strategiyasini belgilash, davlat daromadlari, xarajatlari va qarzlarni boshqarish kabi masalalarning nazariy jihatlarini yoritiladi.

Mazkur dastur asosida tashkil etilgan ma'ruzalar bo'lajak magistrantlarga oliyani rejalashtirish, byudjet-soliq siyosati strategiyasini belgilash bilan bog'liq muammolarni echishga ko'maklashuvchi qo'shimcha nazariy bilimlarni beribgina qolmasdan, balki ularni amaliyotga tayyor kadrlar bo'lib etishishiga yordamlashadi.

Данная программа включает в себя основные принципы и методы обеспечения единства бюджетно-налоговой политики государства и предназначена для магистрантов специальности «Управление государственными финансами», «Финансы, денежное обращение и кредит», «Финансы предприятий», «Международные финансы», «Финансовый менеджмент», «Ценообразование», «Международные финансовые отношения» сферы «Бизнес и управление». В программе освещены основные направления реформы финансовой системы и пути повышения эффективности финансовой политики государства в Республике Узбекистан, которые отражают суть вопросов лекционных, практических (семинарских) занятий и тем самообразования. В программе приведен список литературы для изучения предмета на узбекском, русском и английском языках, приложены названия сайтов интернета и компьютерных учебных программ по соответствующим темам курса.

The main goal of this manual is to provide necessary skills about Strategy of Modern Financial Policy for Masters of high economic schools.

Economic integration and high level of globalization require to study the experience of Foreign country in the sphere of Strategy of Modern

Financial Policy. And these cause the studying according to this program gives to opportunity to be high qualified experts in this area.

In given subjects according to the manual Masters met the theoretical questions like Definition of Financial Strategy, Management of State income, Public expenditure and Public debt, Managing of International Financial operations, International Trade (export and import operations), questions of carrying out trends, privatization process and so on of the subject of Strategy of Modern Financial Policy .

The rate of given lectures stipulated by the program will help the students to master the basic theoretical aspects necessary for the decision of problems connected with Strategy of Modern Financial Policy.

Dastur Toshkent Moliya instituti Ilmiy Kengashida muhokama qilingan va nashrga tavsiya etilgan (2003 yil 25 aprel, 9-sonli bayonnoma).

Dastur Uzbekistan Respublikasi Oliy va o'rta maxsus ta'lim vazirligi oliy o'quv yurtlararo ilmiy-uslubiy birlashmalar faoliyatini Muvofiklashtiruvchi Kengash majlisida muhokama qilingan hamda nashrga tavsiya etilgan (2003 yil 1 iyul, 37-sonli majlis bayoni).

1. SO'Z BOSHI

O'qitishning maqsadi va vazifalari hamda boshqa fayalar bilan o'zaro bog'liqligi

«Byudjet-soliq siyosati yaxlitligini ta'minlash» fanini o'qitishning maqsadi - kelgusida yuqori malakali iqtisodchi-mutaxassislar bo'lib etishadigan talabalar uchun davlat moliyasini rejalashtirish istiqbollari haqida, byudjet-soliq siyosatining strategii va taktik vazifalari haqida nazariy bilimlar berish, ularda davlatning hozirgi davrdagi byudjet-soliq siyosatining asosiy yo'nalishlari bo'yicha ko'nikmalar hosil qilishdan iborat. Ushbu maqsaddan kelib chiqib fan o'z predmetini o'rgatish uchun quyidagi vazifalarni qo'yadi:

- moliya strategiyasining ijtimoiy-iqtisodiy mohiyati va ahamiyatini o'rganish;
- byudjet-soliq siyosatining strategii va taktik vazifalarini o'rganish;
- moliyaviy rejalashtirishning tashkiliy tamoyillari, usullari va ushbu jarayonni boshqarishning huquqiy-me'yoriy asoslarini o'rganish;
- mikro va makro darajada moliyaviy rejalashtirish asoslari va xususiyatlarini o'rganish;
- byudjet-soliq siyosati strategiyasi yuzasidan rivojlangan davlatlar ilg'or tajribalari va xususiyalarini o'rganish.

«Byudjet-soliq siyosati yaxlitligini ta'minlash» fani «Moliya», «Xalqaro iqtisodiy munosabatlar», «Iqtisodiy nazariya», «Davlat moliyasi», «Chet mamlakatlar moliyasi» kabi fanlardan olingan nazariy asoslarga tayanadi.

Shu bilan birga «Byudjet-soliq siyosati yaxlitligini ta'minlash» fani qator maxsus fanlar, jumladan, «Davlat byudjeti», «Mahalliy byudjetlarni shakllantirish va boshqarish», «Nobyudjet fondlar», «Chet mamlakatlar moliyasi», "Korxonalar moliyasi", "Soliq va solikka tortish", "Sug'urta asoslari", "Kimmatli qog'ozlar bozori" kabi fanlarni o'zlashtirish uchun nazariy-uslubiy asos bo'lib xizmat qiladi.

"Byudjet-solmq siyosati yaxlitligini ta'minlash" fani doirasida magistrant-talabalar bilimiga, ko'nikma va malakalariga quyiladigan talablar

Ushbu fanni o'rganish jarayonida talabalar tegishli bilimga, uquvga va ko'nikmalarga ega bo'lishlari lozim. Talabalar umumnazariy fanlardan olgan bilimlari bilan bir qatorda moliyaviy qonunchilik, ommaviy-axborot vositalari orqali kundalik moliyaviy o'zgarishlardan xabardor bo'lishlari lozim. Mazkur fanning asosiy g'oyalari to'la va muvaffaqiyatli o'rganish uchun talabalar moliya amaliyotida mavjud iqtisodiy tahlil usullaridan, moliyaviy rejalashtirish usullaridan foydalana bilishlari lozim.

«Byudjet-soliq siyosati yaxlitligini ta'minlash» fanidan olingan bilimlar talabalarni oliy o'quv yurtini tamomlagandan so'ng moliya amaliyotiga oid kundalik faoliyatda uchraydigan dolzarb amaliy muammolarni echishda hamda davlat byudjet-soliq siyosatiga xos adabiyotlarni o'rganib malakalarini oshirishlarida qo'l keladi.

U mumi va o'quv ishlari turlari bo'yicha hajmi

Oliy kasbiy ta'limning davlat standartlarida mazkur kursta 54 soat ajratilgan. Ularning 18 soati ma'ruza, 18 soati amaliy mashg'ulotlar va 18 soati mustaqil ta'limdir. Ushbu fan bo'yicha darslarni tashkil etish bir o'quv semestriga mo'ljallangan. O'quv rejasida mazkur fan bo'yicha mustaqil ta'lim olish uchun tegishli o'quv soatlari ajratilgan.

Fanni o'qitishda yangi texnologiyalar

Quyidagilar ushbu fanni o'qitish jarayonida yangi texnologiyalardan foydalanishning tashkil qiladi:

- to'la o'zlashtirish texnologiyasi ko'zda tutilganligi;
- o'quv maqsadlarini nazorat (test) topshiriqlariga o'tkazish texnologiyasi mavjudligi;
- «test topshiriqlarining invariantligi metodologiyasi va nazariyasi» dan foydalanilishi;
- «muammoli usul va haqiqatni imitatsion modellashtirish» asoslaridan foydalanilishi;
- tayanch iboralarga asoslangan «yozma ish» orqali nazorat ishlarini o'tkazish tizimidan foydalanilishi.

Bu fanni o'qitishda moliyaviy qonunlar, xukumat qarorlari, moliyaviy hisob-kitoblarning avtomatlashtirilgan tizimi («Moliya» AIJ) dasturi, nizomlar va moliyaviy loyihalarni baholashning YuNIDO va "Project expert" kompyuter dasturlaridan, yangi kompyuter texnologiyalardan, tarqatuvchi materiallardan, testlar to'plamidan ham foydalanish mumkin.

O'qitish ssmsstrlari va uslubiy ko'rsatmalar

Mazkur fan «Davlat moliyasini boshqarish» magistratura ta'lim yo'nalishlari bo'yicha mutaxassislarga tegishli tarzda 2-semestrda o'tilishi mo'ljallangan.

Ushbu fan bo'yicha talabalarning o'zlashtirish darajasi joriy, oraliq va yakuniy baholash asosida belgilanadi.

Fan o'qitiladigan bir semestr davomida ikki marotaba joriy, ikki marotaba oraliq va bir marotaba yakuniy baholash amalga oshiriladi.

2. FAN DASTURI

«Byudjet-soliq siyosati yaxlitligini tatminlash» favi bo'yicha o'qiladigan ma'ruzalar mavzulari

Fanning predmsti va vazifalari

Fanning predmeti va vazifalari. «Byudjet-soliq siyosati yaxlitligini ta'minlash» fanini o'qitishning ob'ektiv zarurligi va boshqa maxsus fanlar bilan o'zaro bog'liqligi. *Bozor sharoitida fanning oldiga ko'yiladigan talablar.* Malakali moliya xodimlarini tayyorlashda fanning ahamiyati.

Byudjst-soliq siyosati yaxlitligining zarurligi, omillari va vazifalari

Byudjet-solik siyosati yaxlitligining mazmuni va uni baxolash metodologiyasi. *Byudjet-solik siyosati yaxlitligi va moliyaviy tartibga solish.* O'tish davri iqtisodiyotini boshqarishda moliya siyosatining roli. *Byudjet-solik siyosatiga oid iktisodchi olimlarning tsarashlari va bu xususidagi munozaralar.*

Byudjet-soliq siyosati yaxlitligi va xo'jalik sub'ekt lari faoliyatini tartibga solishning soliqsiz usullari

Iktisodiyotni tartibga solishda xisob-moliya va balans siyosatining ahamiyati, vazifalari va iktisodiy dastaklari. Iqtisodiyotni pul-kredit va to'lov-hisob-kitob tizimi orqali tartibga solish. Iqtisodiyotda tarkibiy-mulkiy o'zgarishlarning moliyaviy jihatlari. *Korxonalar moliyasini bashoratlash va davlat byudjet-solik siyosati yaxlitligi.*

Soliq siyosati va korxonalarining byudjet bilan aloqalarini tartibga solish

Daromadni davlat byudjeti va xo'jalik o'rtasida taqsimlash tamoyilini takomillashtirish. *Soliq siyosati va solik orkali tartibga solishning asosiy soxalari.* Foydadan soliq va mablag'larning avanslashuvi muammosi. *Korxonalar daromadidan va mulkidan soyaitis xamda byudjetdan tashtsari to'lovlar tizimi.*

Soliq og'irligini mukammallashtirish

Solshch ogirligi to'grisidagi tushuncha. Solik ogirligi va uni xolatini belgilovchi omillar. Soliq og'irligining korxonaning moliyaviy xo'jalik faoliyatiga ta'siri tahlili. Tarmoqlararo yoki alohida olingan korxonalar o'rtasida soliq og'irligining taqsimlanishi. *Solik to'lovchilarga nisbatan solik oeirligini mukammallashtirish yo'nalishlari.*

Byudjet siyosati va iqtisodiyotni byudjet orqali tartibga solish

Uzbekistan Respublikasi mustaqilligi yillarida byudjet tizimidagi muhim ijobiy siljishlar. *Byudjet siyosati va byudjet orkali tartibga solish. soxalari.* O'tish davri iqtisodiyotida byudjet orkali moliyalashtirish xususiyatlari. *Byudjet va pul-kredit siyosatining xozirgi zamon muammolari.*

O'zbekiston Respublikasi ijtimoiy-iqtisodiy taraqqiyotini moliyaviy barqarorlashtirish kontsspsiyasi

Iqtisodiy o'sish stretegiyasi va korxonalar moliyasini sog'lomlashtirish. *Ijtimoiy siyosatning moliyaviy muammolari. Fan-texnika tarakkiyotiga investitsiyalarni moliyalashtirish -ijtimoiy-iktisodiy tarakkiyotning strategik yo'nalishi va muxim mezonni sifatida.*

3. AMALIY VA SEMINAR MASHG'ULOTLAR

Hozirgi zamon byudjet-soliq siyosati yaxlitligining ayrim strategik muammolari Fanning predmeti va vazifalari

Fanning predmeti va vazifalari. «Byudjet-soliq siyosati yaxlitligini ta'minlash» fanini o'qitishning ob'ektiv zarurligi va boshqa maxsus fanlar bilan o'zaro bog'liqligi.* Bozor sharoitida fanning oldiga qo'yiladigan talablar. Malakali moliya xodimlarini tayyorlashda fanning hissasi.

Byudjst-soliq siyosati yaxlitligining zarurligi, omillari va vazifalari

Byudjet-soliq siyosati yaxlitligining mazmuni va uni baholash metodologiyasi. Byudjet-soliq siyosati yaxlitligi va moliyaviy tartibga solish.* O'tish davri iqtisodiyotini boshqarishda moliya siyosatining roli. Byudjet-soliq siyosatiga oid iqtisodchi olimlarning qarashlari va bu xususidagi munozaralar.

Byudjst-soliq siyosati yaxlitligi va xo'jalik sub'sktlari faoliyatini tartibga solishning soliqsiz usullari

Iqtisodiyotni tartibga solishda hisob-moliya va balans siyosatining ahamiyati, vazifalari va iqtisodiy dastaklari. Iqtisodiyotni pul-kredit va to'lov-hisob-kitob tizimi orqali tartibga solish.* Iqtisodiyotda tarkibiy-mulkiy o'zgarishlarning moliyaviy jihatlari. Korxonalar moliyasini tahminlashtirish va davlat byudjet-soliq siyosati yaxlitligi.

Soliq siyosati va korxonalarining byudjet bilan aloqalarini tartibga solish

Daromadni davlat byudjeti va xo'jalik o'rtasida taqsimlash tamoyilini takomillashtirish.* Soliq siyosati va soliq orqali tartibga solishning asosiy soxalari. Foydadan soliq va mablag'larning avanslashuvi muammosi. Korxonalar daromadidan va mulkidan soliq hamda byudjetdan tashqari to'lovlar tizimi.

Soliq og'irligini mukammallashtirish

Soliq og'irligi to'g'risidagi tushuncha. Soliq og'irligi va uni holatini belgilovchi omillar. Soliq og'irligining korxonaning moliyaviy xo'jalik faoliyatiga ta'siri tahlili.* Tarmoqlararo yoki alohida olingan korxonalar o'rtasida soliq og'irligining taqsimlanishi. Soliq to'lovchilarga nisbatan soliq og'irligini mukammallashtirish yo'nalishlari.

Byudjet siyosati va iqtisodiyotni byudjet orqali tartibga solish

Uzbekistan Respublikasi mustaqilligi yillarida byudjet tizimidagi muhim ijobiy siljishlar.* Byudjet siyosati va byudjet orqali tartibga solish sohalari. O'tish davri iqtisodiyotida byudjet orqali moliyalashtirish xususiyatlari. Byudjet va pul-kredit siyosatining hozirgi zamon muammolari.

O'zbekiston Respublikasi ijtimoiy-iqtisodiy taraqqiyotini moliyaviy barqarorlashtirish kontsepsiyasi

Iqtisodiy o'sish strategiyasi va korxonalar moliyasini sog'lomlashtirish.* Ijtimoiy siyosatning moliyaviy muammolari. Fan-texnika taraqqiyotiga investitsiyalarni moliyalashtirish - ijtimoiy-iqtisodiy taraqqiyotning strategik yo'nalishi va muhim mezonni sifatida.

4. TAVSIYA ETILAYOTGAN MAVZULAR BO'YICHA KO'RGAZMA-NAMOYISH MATERIALLARI RO'YXATI

O'quv jarayonini tashkil etishda mavzularni ko'ragazmali vositalardan, slaydlar, diaproskop va jadvallardan foydalanish asosida o'rganish ko'zda tutilgan. Ayrim aniq masalalarni o'rganishda shaxsiy kompyuterlardan foydalanish tavsiya etiladi.

Tahlillar, prognozli ko'rsatkichlarni hisoblash, diagrammalarni, personal kompyuterda elektron tablitsalarda excel 7,0 paketi bilan ishlash asoslarini o'rganib o'tqazish.

Personal kompyuterda «PRAVO» sistemasi bilan ishlashni o'rganish va o'qish jarayonida undan bilan foydalanish.

Case Studies: Uzbekistan Respublikasi davlat moliyasi makroiqtisodiy tahliliga doyr va strategik moliyaviy rejalashtirish amaliyotiga oid o'quv misollari (rus tilida). Moliya Vazirligi xomiyligida "Byudjet-soliq siyosati" Markazi tomonidan tuzilgan.

Masofaviy o'qitish soatlari: www.google.ru. (Budapesht, Evropa Markaziy Universiteti dasturlari); www.yandex.ru.; www.rumbler.ru.; www.worldbank.org.ru.; www.imf.org.

Kompakt disk: Sales information. International Monetary Fund -Publication Services; Exchange Rate Analysis with a Case Study on Poland.

Statistik to'plamlar:

1. Strani mira v tsifrax za 2000, 2001, 2002 g.g.
2. Sotsialno-ekonomicheskoe polojenie Respubliki Uzbekistan za 2000, 2001, 2002 g.g.
3. Otcheti MVF za 2000, 2001, 2002 g.g.

5. O'ZLASHTIRISH NAZORATI

O'quv jarayoni davomida talaba to'plashi mumkin bo'lgan maksimal ball 60 ga teng bo'lib, shundan joriy baholashga 24,0 ball, orqali baholashga 10,0 ball va yakuniy baholashga 18,0 ball ajratiladi. Yozma ish variantlar bo'yicha tuzilib, u o'quv dasturiga to'liq moe kelishi ta'minlanadi va talabalarning o'zlashtirish ko'rsatkichi, reyting asosida baholanadi.

Joriy va oraliq baholash turlari uchun fanga belgilangan ballar miqdori o'quv rejasi bo'yicha har semestrda ajratilgan soatning 70 foizi doirasida belgilanadi. Uqitilayotgan fanga mas'ul bo'lgan kafedra qarori bilan mavzularning murakkabligi va dolzarbligiga qarab ballar quyidagi mezonlar asosida qo'yiladi:

■ magistrantning tinglovchisining o'quv jarayonidagi davomati va faolligi;

- amaliy mashg'ulotlarga tayyorgarlik darajasi;
- fan bo'yicha qonuniy va me'yoriy hujjatlarni konspektlashi;
- kafedra tomonidan belgilangan mavzular bo'yicha referat

yozishi;

mustaqil ta'lim doirasida berilgan nazorat ishlarini bajarishi.

Joriy va oralp q baholash turlari "Yozma ish" yoki boshka usullarda (og'zaki, test, himoya va hokazo) o'tkazilishi mumkin.

Yakuniy baholashda fan bo'yicha dastur to'la o'tilgandan so'ng magistratura tinglovchisining bilimi baholanadi. Yakuniy baholashga ajratilgan ballar miqdori o'quv rejasida fanga ajratilgan soatning 30 foizi miqdorida belgilanadi. Fan bo'yicha yakuniy baholash belgilangan tartibda yozma ish usulida o'tkaziladi.

Oliy ta'lim muassasasi fanlar uchun baholash turlarining har biri bo'yicha reyting ballarini hisoblash mexanizmini ishlab chiqadi va uslubiy kengashda tasdiqlaydi.

Semestr yoki o'quv yili davomida o'qitiladigan fan bo'yicha 55 va undan yuqori foizni to'plagan magistratura tinglovchisi qoniqarli o'qiyotgan deb hisoblanadi. Fanlar bo'yicha maksimal ballning 55 foizdan kam ball to'plagan magistratura tinglovchisi qoniqarsiz o'qiyotgan (akademik qarzdor) deb hisoblanadi.

Semestr davomida fanlar bo'yicha to'plangan ball quyidagi o'zlatirish ko'rsatkichi bilan baholanadi:

- 86-100 foiz (51,6 balldan 60,0 ballgacha) - «a'lo»;
- 71-85 foiz (42,6 balldan 51,0 ballgacha) - «yaxshi»;
- 55-70 foiz (33,0 balldan 42,0 ballgacha) - «qoniqarli».

Yozma ish variantlarini baholash mezonlari kafedra majlisining bayonnomalari bilan tasdiqlanadi.

6. ADABIYOTLAR

Asosiy adabistlar

1. Karimov I.A. Uzbekistan: milliy istiqlol, iqtisod, siyosat, mafkura. - T.: Uzbekistan, 1996.
2. Karimov I.A. O'zbekiston XXI asr bo'sag'asida: xavfsizlikka tahdid, barqarorlik shartlari va taraqqiyot kafolatlari. - T.: Uzbekistan, 1997.
3. Karimov I.A. Uzbekistan buyuk kelajak sari. - T.: Uzbekistan, 1998.
4. O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2002 yil 30 dekabrda "O'zbekiston Respublikasining 2003 yilda ijtimoiy- iqtisodiy taraqqiyotining asosiy makroiqtisodiy ko'rsatkichlari va davlat byudjetining parametrlari to'g'risi"dagi 455-sonli qarori. O'zbekiston Respublikasi moliyaviy qonunchiligi. - T.: O'zbekiston, 2001.
5. Akramov E.A., Tairov A.E. O'zbekiston Respublikasining iqtisodiy islohotlari - M.: TOO Lyuks-art, 1998. Abramova A.M., Aleksandrova L.S. Finansi, deneznoe obrashchenie i kredit: Ucheb. pos. - M.: 1999.
6. Avdokushin E.F. Mejdunarodnie ekonomicheskie otnosheniya. Ucheb. pos. - M.: 2001. Bocharov V.V. Investitsionniy menedjment: regionalniy aspekt. - S-Pb.; Piter, 2000. Dj. K. Van Xorn, Osnovi upravleniya finansami. Pod red. prof. Sokolova Ya.V. - M.: Finansi i statistika, 1996.
10. Dj. Menvil Xarris. Mejdunarodnie finansi. - M., 1996. Drobozina L.A. Obshchaya teoriya finansov. - M.: Banki i birji, 1999. Ershov M.V. Valyutno-finansovie mexanizmi v sovremennom mire. - M.: OAO MPO, 2001.
11. Zaripova I.R., Xafizova V.R. Istoriya razvitiya i sovremennoe sostoyanie mejbyudjetnix otnosheniy v Rossii. -Ufa: GP Print, 2001. Zaripova I.R., Xafizova V.R. Balans finansovix resursov territorii. — Ufa: GP Print, 2001.

- Ivanova M.V. Finansi i razvitie malix gorodov Kolskogo Severa. - Apatiti: IEP KNTs RAN, 2001. Karavaeva I.V. Nalogovoe regulirovanie rinochnoy ekonomiki: Uchebnoe posobie dlya VUZov. -M.: YuNITI-DANA, 2000. Kovaleva A.M. Finansi. Uchebnoe posobie dlya studentov ekonomicheskix napravleniy i spetsialnostey VUZov. - M.: Finansi i statistika, 2001.
16. Mirovaya ekonomika i mejdunarodnie ekonomicheskie otnosheniya. Uch.pos. pod red. Akopovoy E.S. - M.: Feniks, 2001. Mejdunarodnie ekonomicheskie otnosheniya. Uch. pod red. Liventseva N.N. - M.: Finansi i statistika, 2001. Mirovaya ekonomika, mejdunarodnie ekonomicheskie otnosheniya. Seriya uchebniki. Ucheb. pos. pod red. Akovopoy. E.S. - M.: Feniks, 2001. Mirovaya ekonomika i mejdunarodnie ekonomicheskie otnosheniya. Ucheb. pos. pod red. Akavopoy. — M.: Feniks, 2001. Mejdunarodnie finansovye otnosheniya. Uch. pod red. akad. Senchagova A. G. - M.: Finansi i statistika, 2001. Preobrazovanie finansovoy sistemi v Respublike Kazaxstan. - Vashington-Almati-Manila, 1997. Postnikov S.L. Mirovaya ekonomika i ekonomicheskoe polozhenie Rossii. Statisticheskiiy sbornik. - M.: Dialog, 2001. Strigin A.V. Mirovaya ekonomika - M.: Ekzamen, 2001. Sumarokov V.N. Gosudarstvennie finansi v sisteme makroekonomicheskogo regulirovaniya. - M.: Finansi i statistika, 1996.
  17. Teylor A.X., Poukoka M.A. Finansovoe planirovanie i kontrol. - M.: INFRA-M, 1999.
  18. Finansi: Uch. dlya vuzov. Pod red. M.V. Romanovskogo, O.V. Vrublevskoy, B.M. Sabanti. - M.: Yurayt, 2000. Finansi. Pod red. d.e.n. Kovalevoy A. M. - M.: Finansi i statistika, 1996.
  19. Ernst Djons. Delovye finansi. - M.: Dialog, 1998. Chetirkin E.M. Finansoviy analiz proizvodstvennix investitsiy. -M.: Delo, 2001.
  20. Yurtseva T.V. Ekonomika nekommercheskix organizatsiy. - M.: Yurist', 2002. Ponamarenko V. Finansi obshchestvennogo sektora Rossii. - M.: ekonomika, 2001.

Qo'shimcha adabiyotlar

1. Vajneyshie zadachi organov finansovoy sistemi. Finansi pri perexode k rinku // Finansi, 1997, № 6.
2. Kostyunina G.M. Mejdunarodnaya praktika regulirovaniya inostrannix investitsiy. Uch.pos. - M.: Finansi i statistika, 2001.
3. Gerasimenko G.L., Markaryan E.A. Finansoviy analiz, Uch.pos. - M.: PRIOR, 1996.
4. Kovalev V.V. Finansoviy analiz: upravlenie kapitalom, vibor investitsiy, analiz otchetnosti. - M.: Finansi i statistika, 1996.
5. Kratko I.G. Mejdunarodnaya predprinimatelstvo. Ucheb. pos. - M.: 2001. Kutafin O.E., Fadeev V.I. Munitsipalnoe pravo Rossiyskoy Federatsii. - M.: Yurist, 1997.
6. Lavrov A. Problema stanovleniya i razvitiya byudjetnogo federalizma v Rossii. Stanovlenie rinochnoy ekonomiki v Rossii: Sb. nauch. proektov. Vip.10. - M.: 1997.
7. Larionov I. K. O nekotoryx voprosax sotsialno-ekonomicheskoy strategii i finansovoy politiki.//Finansi, 1997., № 6.
8. Livshits A.Ya. Osnovnie orientiri finansovoy politiki //Finansi, 1997., № 1.
10. Mirovaya ekonomika. Ekonomika zarubejnih stran. Pod. red. prof. V.P. Kolesova i dr. - M.: Flinta, 2001.
11. Petrov Yu. Ozdorovlenie finansovoy sistemi i normativnie metodi gosudarstvennogo regulirovaniya ekonomiki// Rossiyskiy ekonomicheskiiy jurnal, 1997, № 3.
12. Pogorletskiy A.I. Ekonomika i ekonomicheskaya politika Germanii v XX veke. - S-Pb., 2001.

13. Pushkareva V.M. Istoriya finansovoy misli i politiki nalogov. Ucheb. pos. - M.: INFRA-M, 1996.
  14. Sumarokov V.N. Gosudarstvennie finansi v sisteme makroekonomicheskogo regulirovaniya. - M.: Finansi i statistika, 1996.
  15. Erik Xelfert. Texnika finansovogo analiza. Per. s angl. Pod red. Belix L.P. - M.: YuNITI, 1996.
  16. Boyd J. Inflation. "Growth and Central Banks Theory and Evidence", 1996. Policy Research Working Paper 1575. The World Bank. Washington. D. S
  17. EBKD transition Report 998. Financial sector in transition. European Bank for Reconstruction and Development. London 1998.
  18. Hermes N. Lesnik R. Financial System Development in Transition Economies. Journal of Banking and Finance. Vol. 24. pp. 507-524. Moyer S Financial System. Corporate Finance and Economic Development, in RA Hubbard (ed) Asymmetric information. Corporate Finance and investment. A Notional Bureau of Economic 1990 Research Project Report, University of Chicago Press. Chicago. PP. 307-322. Steinherr A. An innovative Package for Financial Sector Reforms in Eastern European Countries. Journal of Banking and Finance 17 PP. 1033-1057.
- Mingaleva Zh About the experience of enterprise's strategies in crises situation. All Russian scientific conference "Economics" theory methodology, trends of development: St-Petersburg 1998. Tkacheva S Innovation Activities Infrastructure as Multi Agent System The 11th Annual Meeting of the Japan Association for Evolutionary Economics. JAFEE 2000 Tokyo Japan 2000. 136-141.